

EL METRALLA

PERIÓDIC CATALANISTA RADICAL

SURT EL DIVENDRES

Administració: Tallers, 18.

DE POLÍTICA CATALANA

FRANQUESA

Ab motiu d'haver obtingut l'acta de diputat provincial els senyors que la Lliga Regionalista y les dretes havien posat en la llur candidatura, en les eleccions que darrerament tingueren lloc, s'ha organitzat un ápat, que podriem anomenar de la victòria de les dretes, en el que, fraternalment ajuntats elements de cada una de les agrupacions que van obtenir-la, sembla, y ho diem així per no donar-ho per cert, que tracten d'ensajar la formació d'un partit conservador que sigui la fusió de velles coses ja gastades en l'opinió pública y dels regionalistes.

Nosaltres, que en totes les coses de la política catalana hi posem atenció a fi de veure si tiren a fer catalanisme o a desfer-lo, no'ns atrevim per ara a formar opinió definitiva respecte de la significació d'aquell ápat; però, parlant ab tota franquesa, hauriem preferit que no s'hagués celebrat, perquè, de no celebrar-se, 'ls que hi han assistit tampoc s'haurien decandit de debilitat y en cambi no haurien fet mal d'ulls a les persones que sempre somnien pastells, y no pas perquè tinguin ganes de menjarne.

Els regionalistes, a qui, encare que s'anomenin així, havem atribuït y atribuïm, presos en bloc, el caràcter de nacionalistes, no poden tenir com a qüestió la més capdal que han de procurar resoldre la del manteniment de l'ordre entés a la faisa dels conservadors y altres dretistes de les colles polítiques espanyoles. Més afins que de semblants elements ho son dels nacionalistes republicans que son, adoptant la denominació que ells mateixos s'apliquen, l'esquerra del catalanisme, del qual els regionalistes son, doncs, la dreta y la Unió Catalanista'l cos en el qual la dreta y l'esquerra estan articulades naturalment. Y desconèixer que la dreta y l'esquerra no han de desarticularse del cos, y fer coses que afavoreixin la desarticulació, a nosaltres ens sembla que no es veritable catalanisme.

Tenim aquesta pena als catalanistes: que les alabances o'ls vituperis de la gent grossa de la política de Madrid, que la seva trassa per enlluernar y atreure als que no tenen la precaució de mirarsels sempre de lluny y ab ulleres fumades, ens desorienten sovint els nostres homes y els fan renyir ells ab ells sobre qui es més maco o més sabi o més hàbil, ab gran satisfac-

—Maura.... Lacierva.... y aquets?

—A n' aquets jo 'ls amparo.

ció dels enemics de Catalunya. Y no parlem pels homes de la dreta solament, sinó també pels de la esquerra, que havent pogut fer de l'assemblea que van celebrar una reunió memorable en la nostra història, van deixar-se enredar per l'esperit jacobí y van ficar-se a la conjunció republicana - socialista, ahont ni saben de cert quin paper hi tenen de fer, ni si'l dia que fassin catalanisme'ls picaran els dits y els dirán quatre fàstics com si cometessin algun acte lleig.

Desenganyinse'ls que estiguin en engany: sempre que'ls catalanistes voldrán seguir les modes forasteres farán, malgrat els seus bons desitjos, obra dolenta per la causa catalana. Volent fer de mundials y d'avensats a la francesa, d'obreristes a l'esbojarrada, y no a tall de català, es a dir ab sensatesa, y de menjacapellans, se logra agradar a la gent tarambana y bullanguera; però no a la gent de sa casa, a la arrelada al terror, pobra o rica que sigui. Anant de brasset ab els panxacontents de l'actual ordre de coses, convensuts de que ells valen

més que'ls altres, quan sovint no valen gran cosa o no valen res, se perden les simpaties de les persones d'ànima bona, enemigues de hipocresies y amigues de fer neteja de totes les corrupcions, tant si's troben aquestes entre les classes adinerades com entre les que no ho son.

¿Per qué no havem d'aixecar el nostre esperit per sobre de les misèries tots els catalanistes de la dreta, de l'esquerra y del mitg, y fer el propòsit ferm de constituir plegats una sola família? ¿Per qué no havem d'arreconar l'orgullet de grupu y el personal y de reconèixer que tothom té defectes a corregir y a ferse perdonar, però que també tothom té un cor capàs de sentiments generosos y purs per dedicarlos al bé de la causa de la nostra terra?

Els mals que'ns debiliten se'ns figura a nosaltres que venen tots d'una mateixa arrel: l'orgull y les pretensions.

¡Ah si poguessim arrencarla de una vegada aquesta arrel!

D'AHIR

Com parlava en Bluhf y Rissech

Es necessari que la vida catalana coordini y enforteixi les aspiracions y les energies del poble. Per damunt dels interessos materials particulars, deu surar el comú interès del treball y la riquesa.

Davant les disputes y discòrdies de les formes de govern y de les idees y matissos de detall, ha de axecarse l'acoblament de tothom pera l'íntegra resurrecció de Catalunya.

Lo accessori deu supeditarse a lo principal, y lo petit deu sumarse al armónic conjunt de les esperances patriòtiques.

Solament axí podrán curarse els funestos pesimismoes de que està impregnat l'ambient social de Catalunya.

(D' El Poble Català del dia 29 d'Abril de 1905).

PRÒ UNIO

Parlem clar

Decididament uns quants prohoms del nacionalisme republicà, capitanejats pel senyor Lluhi y Risscch, han dit, retractantse de lo que ahir defensaven, que en les vinentes eleccions municipals l'esquerra catalana ha d'actuar sola, ben sola, aixó es, sense pactes ni avinences ab les demés forces nacionalistes que actúen en la nostra ciutat, perquè aquestes forces, segons el senyor Lluhi, son estátiques, regressives y antidinàmiques; tot lo qual vol dir, sense embuts, que en Lerroux tindria si prosperessin les *patriótiques* intencions d'aquells prohoms, trenta regidors en el Municipi barceloní, l'primer d'any nou.

Peró aquestes intencions no prosperarán. El nostre poble, á pesar dels atropells y desenganys soferts, no ha perdut l'esperit de conservació ni la vergonya. El nostre poble's sent avergonyit, indignat, devant la disbauxa y imprudent actuació del lerrouxisme. El nostre poble no ha perdut encare'l sentit comú, y aquest sentit comú es el qui li diu que al lerrouxisme no se'l deu considerar com un partit d'actuació lliberal y republicana, perquè en res ha demostrat el seu lliberalisme, ni'l seu republicanisme, ni'l seu amor al progrés y á la cultura ciutadana. El nostre poble ha après per experiència que aixó del lerrouxisme no té més finalitat que servir de resclosa á la prosperitat de Barcelona y de Catalunya, y posar entrebancs á la realisació dels seus ideals d'autonomia integral. El lerrouxisme es un cranc que rosegará les entranyes de Barcelona si'ls seus fills tots no li barren el pas. Extirpar políticament aquest cranc ha de esser la qüestió prèvia, la feina primera, la més urgent (perqué es qüestió de mort ó vida) que deuen realisar els catalans, que per demunt de repúbliques ó de monarquies hi possin la vida y la dignitat de la seva terra.

* * *

Precisament nosaltres entenem que com-

batre al partit titulat radical es obra democrática, perquè, com digué molt bé en Cominás (Pere), els puntals de la monarquia son els mals republicans, els quins han fet servir la República de palanqueta, la Democracia de rossinyol, ab el fi d'emanciparse económicament.

Per altra part, Barcelona no pot restar més temps sense escoles públiques montades de nou y tal com exigeixen les modernes ensenyances pedagògiques, ha d'enllestir la reforma interior, ha de preparar la Exposició universal, ha d'activar l'urbanisació dels nous parks, ha de crear la Borsa del treball y ha d'acabar d'una vegada'ls museus, y sobretot ha d'intentar la municipalisació dels serveis públics; y res de tot aixó farán els lerrouxistes, als qui no'ls preocupa poc ni molt el bé material y moral de la ciutat. La seva sola preocupació es colocar *correligionarios* á tort y á dret, protegir negocis bruts com el de les aigües, etc., etc.

* * *

El lerrouxisme es, doncs, l'enemic de la ciutat, y contra tal enemic es la ciutat tota la que deu solidaritzar-se ab el noble y patriótic fi de foragitarlo de casa nostra.

No ferho aixís es entregar conscientment Barcelona á les urpes dels seus afamats devoradors; es deixar créixer el cranc que li rosegará les entranyes; es, en una paraula, fer el joc dels condemnats per inmorals.

* * *

Volem creure que devant d'aquest perill el senyor Lluhi, al fi català, y els qui com ell pensen, rectificaran la seva conducta present fent aixís honor als propis ideals de República, que are sembla que es lo que primordialment els preocupa.

Si desgraciadament no fos aixís, pitjor per ells; Barcelona farà'l camí que la seva dignitat li senyali.

A «La Publicidad»

La nostra felicitació

Per un verdader contrassentit, com á cosa ben paradoxica, devem donar la nostra cordialíssima felicitació de catalanistes á la feina que fa'l nostre confrare *La Publicidad*. Diem contrassensit, diem paradoxic al cas present, perquè lo natural y llógic fora que haguessim de felicitar per la seva actitud catalanista á un altre confrare y de la U. F. N. R. que no á *La Publicidad*. Naturalment que'ns referim á un confrare dirigit y impulsat per elements de més tradició catalanista que'ls que integren la cultíssima redacció y col·laboració del vell diari republicà. Y dit aixó poden veure aquests elements darrers que no tractem ni de lluny de ferir el seu esperit de forta catalanitat que venen provant d'una manera tan altament patriótica que nosaltres estem obligats a endressárlshi la més franca y cordialíssima felicitació.

Consti, doncs, que estem en absolut d'acort ab la feina catalana que fa *La Publicidad*, lamentant sincerament que aquesta felicitació no poguem exténdrela á altre vol-

gudíssim confrare que á la fi y al cap está redactat en la nostra estimada llengua catalana, y qui per fer més gros y patent el contrassentit y paradoxic del cas que anotavem, sols acull en les seves planes, més que crits imprudents, un continuat y seguit esperit de discòrdia entre tots els catalans.

Sobre'l debat Ferrer

Tenim el propòsit de no parlar del procés Ferrer, entre altres rahons, per la rahó de que'l nostre periódic, com tots els periódics setmanals, no disposa de l'espai necessari pera tractarlo ab l'extensió que'l cas se mereix.

Peró perquè ningú pugui dubtar mai de la nostra opinió, anem á donarla ben escuetament, ben sincerament.

En primer lloc, aquí no sembla sinó que fos en Ferrer l'única víctima d'aquells successos, successos sobre'ls quals entenem honradament que encare no s'ha dit tota la veritat.

Volem dir que igual sentírem la mort dels desgraciats Baró y Climent Garcia (solidaris), que la d'en Ferrer y demés fustellats. Ni més ni menys.

Si la sobada frase del *pan duro de la emigración* no fos una crúa realitat ja tas-tada pels d'aquesta casa, diríem lo que nin-

gú, ni'ls que gosen d'inmunitat parlamentaria s'han atrevit á dir.

Peró á nosaltres, als metral·lares, ens está vedat dir tot lo que pensem si no volem arrostrar dies de penuria y d'anyorament.

Peró lo que no volem deixar passar sense protesta es la barra de la gent d'*El Progreso*.

De totes les proves, de totes les acusacions llensades contra en Ferrer, les úniques que tenen certa greuetat son les sortides de llabis d'un integrista y de llabis de diferents prohoms lerrouxistes: d'en Casas, d'en Jimenez Moya y, sobretot, de l'Ardid. Y el lerrouxisme no'ls ha expulsat del partit, lo que vol dir que's fa solidari de lo fet per aquells. Sense les declaracions dels lerrouxistes creiem que en Ferrer no hauria sigut fusellat.

Per aixó entenem que si en el debat actual s'han d'exigir responsabilitats als conservadors, no menys deu exigirsen als lerrouxistes.

La premsa diària ha publicat les declaracions dels susdits subjectes, y per elles se pot veure la greuetat que per la vida d'en Ferrer tingueren.

Anirem seguint parlant d'aquest assumpte, perquè entenem que es hora d'arrencar caretes als falsos revolucionaris que en moments de perill se'ls arronsa'l llombrigo y acaben per salvarse ells, pera carregar el mort als altres.

No volem acabar aquestes ratlles sense dir que la primera part del discurs d'en Melquíades Alvarez que, á l'hora que escrivim, es tot lo que coneixem de lo per ell dit, ens ha agradat per la valenta y sana doctrina democrática que ha sustentat.

Es la primera vegada que coincidim els metral·lares ab el senyor Melquíades.

Prou baralles

Ja ho diguerem fa unes setmanes endarrerera en un articlet que tinguerem l'honor de publicar en aquestes planes: que no's podien figurar el mal que feien al Catalanisme aquestes contínues discussions y baralles entre regionalistes y nacionalistes, essent causa de que molts llegeixin ab fàstic els dos orguens diaris d'aquells y s'apartin y mirin ab despreci á uns y altres, y com que tant els uns com els altres diuen defensar á Catalunya, naturalment, la gent senzilla, que no sab comprendre perquè hi han d'haver aquestes miseries entre partidaris d'un mateix ideal, apartantse d'ells, s'aparten del Catalanisme, y miren ab la més gran indiferència tot lo que á nostra estimada Catalunya's refereix.

Sembla mentida que'ls interessats no ho sápiguen conéixer y no deixin de banda de una vegada'ls odis personals que, respectivament, els ceguen.

Es del tot inútil dirho y tornarho á repetir: les disputes, fins per coses que farien riure, si no fos pel mal que causen, segueixen á l'ordre del dia; quan no es *El Poble* es *La Veu*, sense que'ls digui res la noble conducta de diaris que tant els havien atacat anys endarrerera, com *El Diluvio* y *La Publicidad*, y en cambi avui han canviat tan radicalment de conducta que podrien servir d'exemple als periódics catalanistes que diàriament fan de vulgaríssimes manyeres, traientse'ls drapets al sol, com vulgarment se diu.

Aixó s'ha d'acabar. Catalunya's ha de dir: ¡prou escándol! ¿No veieu que feu més mal al Catalanisme vosaltres que'ls mateixos centralistes y demés enemics nostres? ¿No veieu que la gent senzilla dels pobles s'allunya ab fàstic de nosaltres per no saber-nos entendre?

Fins que aixó's fassi, fins que tota la premsa de Catalunya que no está conforme ab tal manera d'obrar, fins que de totes les poblacions de la terra catalana s'aixe-

quin crits de ¡prou baralles!, creiem que no's logrará res, perquè poden més en certs homes els odis personals que l'amor que diuen sentir per Catalunya y la seva causa.

JOSEP RAURELL

Centelles, 27 Mars de 1911.

Els pobles son, respectivament, independents y soberans, qualsevulga que sia'l número y l'extensió del territori que ocupin: aquesta sobirania es inalienable. Cada poble té'l dret d'organisar y de cambiar les formes del seu govern. Els intents contra la llibertat d'un poble son un atentat contra de tots els pobles.

(Declaració dels Drets de l'home. 1795.)

888 Y 999

El marquès de Marianao y els altres ja han tornat de Madrid.

Porten molt bones notícies; segons sembla, aviat será un fet el negoci de les aigües de *D. Güenzalo*, y altres negocis.

Els barcelonins tenim un alcalde que no ens el mereixem. Es veritat que no fa res ni reporta cap benefici á la ciutat, però en cambi es una bona lloca pera donar calor á tots els negocis de la terregada lerrouxista, y com que per aixó es alcalde y per res més, compleix admirablement el seu paper que, per cert, es ben bé un paper d'estrassa.

Y d'aquells senyors de la minoria que van anar á Madrid á fer de comparses al Lerroux, que'n direm?

Més val no parlarne; fan fàstic y llástima. Aviat no sabrem de cert ab qui'ns hem de jugar els cuartos.

Si es qüestió de posar el negoci devant de tot, que ho diguin d'una vegada y no'ns vinguin á pintar Sant Cristófol nano. Ja estem tips de mitges tintes y d'homes solapats que, d'embusteria á embusteria, van fent la seva com si aixó de la política fos un joc de *dallonsas*. Es hora ja de que aquestes quietes minories donguin senyals de vida. Per mi tant lladre es el que roba com el que deixa robar. No hi val el dir: jo no hi eral. Es precis saber d'una vegada'l per qué de aquesta actitud desesperant de silenci devant dels escandalosos negocis que's fan á la casa gran.

Esperem, doncs, que aquests senyors diran alguna cosa, y si no parlen, perquè tinguin la boca tapada ó per algún altre motiu qualsevol, allavors parlarem nosaltres y cregueu que s'hi podrán llogar cadires, puig tenim una cartera tant prenyada de documentació que estem segurs de que obrarà'l miracle de fer parlar fins als més muts.

Per premsa ben informada la de Barcelona

Passa una catástrofe ferroviària á 35 kilòmetres d'aquí el dilluns á les 8 y 5 minuts del vespre, y'ls nostres 14 diaris no'n digueren res fins al dimars en les edicions del vespre y altres el dimecres al matí com *El Diluvio*.

Si hagués sigut una notícia que l'haguesin poguda robar d'algún altre diari, ben segur l'hauríem tingut un xic abans.

Tenen un servei bó á tot estrop. Son diaris montats á la *derniere*; ab aixó'ls barcelonins podem viure descansats.

En Canalejas es el gran home pera fer lleis; jo crec que les fa ab més facilitat que els ases les indecencies.

Han de saber que desde fa poc comptem ab una llei nova de gran transcendència: La llei de la cadira.

Lo qual vol dir que tots els amos que tinguin dones empleades haurán de tenir una cadira per cada una d'elles per si'ls ve l'acudit de seure.

No está malament. Aixís, assegudes, podrán esperar més bé que's compleixin altres lleis que s'han dictat encaminades á protegirles y que han resultat lletra morta perquè no hi ha ningú que les fassi complir.

Els de la tarregada fa dies que's belluguen per expulsar á l'Ardid del partit lerrouxista, però l'amo'ls ha fet saber desde Madrid que es una cosa que no pot ser.

Lo mateix creiem nosaltres. Doncs, segons tenim entès, hi ha per entremig coses molt sagrades que D. Alejandro ha de respectar per força; de lo contrari, ja faria temps que D. Llorens estaria separat de les masses.

Y dels *tascons* y tot.

DR. DELASE

GRAN MITIN

Contra la llei de Jurisdiccions

La campanya derogacionista de l'odiada llei de Jurisdiccions que ve fentse en aquesta capital havia de clóures, com saben nostres llegidors y amics, en un grandió mitin que estava anunciat pel passat diumenge, acte aquest que la inclemència del temps impedí en absolut, ja que a l'aire lliure devia celebrarse. D'aixó com també de que aquest acte hauria sigut espléndit y de grandiosa importància com ens ho provà eloqüentment el fet de que, ab tot y'l malíssim temps que va fer, fou inmensa la gentada que's congregà en els porxos del Museu de Reproduccions, únic aixopluc que hi havia. De tot aixó repetim, n'están enterats els nostres llegidors per la premsa diària, la qual, aixís mateix, ha anunciat la celebració de dit acte pel vinent diumenge y en el mateix lloc ó sigui davant la plassa d'armes del nostre Park.

A n'aquell acte aquesta Redacció devia assistirhi en plé, haventse acordat que'l company Llorens hi prengués part en nom dels catalanistes radicals que avui venen compenetrats ab les idees y procediments que sustenta aquesta publicació.

La nostra crida á tots els companys catalanistes no ha sigut en vá. Les adhesions rebudes en aquesta casa al mitin que devia celebrarse diumenge passat han estat nombrosíssimes. De les de particulars no podem pas donarne compte per no disposar d'espai. Que's consti als remitents el nostre agraiment, mes no podem resistir la temptació de dir que entre de les moltes colectivitats que'ns han remés enérgiques y patriótiques adhesions al grandió mitin derogacionista de la llei de Jurisdiccions hi figuren les Associacions Nacionalistes de Balaguer, Premià de Mar y Manlleu; Foment Catalanista y periódic *La Costa de Llevant*, de Canet de Mar; periódic *Sang-Jova*, de Sant Feliu de Llobregat; Centre Autonomista de Igualada, etc. Totes elles les hem fetes á mans de la Comissió Executiva pró derogació de la llei de Jurisdiccions, que, per cert, sabem ne posseeix en considerabilíssim número, prova patentíssima d'una unánim aspiració ben lliberal y ben humana.

Els mapes fan conèixer les fites dels Estats, però no les de les Nacions, les que surten pel contrari de l'harmonia de les llengües.

Godofred G. Leibnitz

Qué hem de fer?

Si alguns homes de significació de la esquerra han emés el seu parer y han senyalat els camins que d'avui en endavant ha de seguir aquesta fracció política catalana, també jo, home catalanista convençut y allunyat de moment tant de l'esquerra com de la dreta per una enorme distància, puc senyalar els viarans que desde are hem de seguir els veritables catalans que per demunt de tot considerem á Catalunya com á l'única qüestió immediata á resoldre, en aquest plet que de tant llarc ja cansa, entaulat entre'l centralisme y la nostra nacionalitat catalana.

La nostra tasca ha d'esser ben positiva. Nosaltres, els catalanistes de sempre, hem de procurar que se'ns respecti, perquè al cap y á l'últim som, si bé ho mirem, els quins tenim més rahó y obrem ab més conseqüència d'entre tots els catalans. Jo diré als homes de l'esquerra que no som idealistes ni retardataris com volen suposar. No aspirem á impossibles realitzacions, sinó á fets concrets que s'ajusten admirablement als temps moderns. Per nosaltres, no hi surén Corpus de Sang, sinó desitjes de convertir á tots els catalans en homes educats y instruits, capacitats pera les lluites presents, però que per aixó de les ensenyances ne treguin un caudal d'energies inestroncable, que si convé'ls fassi esser homes en tota l'extensió de la paraula pera defensar la rahó y la justícia de les nostres burlades reivindicacions patries. No volem esser guerrers, d'instints sanguinaris, ni forjats al caliu d'odis y enveges, però tampoc volem esdevenir femelles, ni rastres esclaus llepant els peus de qui'ns fuetja á diari'l rostre y es causa de tots els nostres mals.

Y per aixó jo diré als de l'esquerra y als de la dreta que, pel motiu que acabo de exposar, els catalanistes som acérrims partidaris de l'unió entre tots els catalans, á fi de salvar d'una vegada pera sempre de aquest munt informe de partits y fraccions que no més afebleixen el nostre cos ja prou castigat pels enemics de fora, á Catalunya, l'autonomia de nostra patria, més moderna que les Repúbliques, més lliberal que totes les ficcions y fórmules pels homes dictades y imposades, per fundarse en lo que mai ningú per fort que sigui podrà es-

borrar, com es la Naturalesa, sempre igual, sempre en son lloc, vegent passar generacions y més generacions sense que's modifiqui.

L'únic perill pera Catalunya no es el lerrouxisme, no. Quan l'hauriem mort, potser hi hauria un interregne de pau y moralitat en l'administració de Barcelona, però nous enemics á sou del centralisme, tornarien á esbarriar les nostres multituds y una altra vegada hauriem de posarnos en peu de guerra pera combatre l'eterna malura construïda á Madrid y enviada aquí pera que funcioni, destruint la voluntat catalana, pervertint les nostres coses, esborrant de mica en mica la nostra personalitat. ¿Qué hem de fer davant de tants esculls? Acolblarnos tots en una sola força y aixís donar potentia vida als nostres clams pera que sempre tinguin actualitat, pera que continuament ressonin imperatius en les orelles de quins ens volen aniquilar. Aquesta es l'obligació ineludible de tots els catalans.

Catalunya formá en temps no molt llunyans, de dols recort, una Solidaritat, y aquesta Solidaritat no fou sentimental com molts innovadors afirmen, sinó que respongué á una necessitat sentida per l'immensa majoria de la nostra gent. Si ha desaparegut es perquè certs polítics d'ofici que tenen la mà trencada en hipnotisar multituds ho han volgut, d'altra manera jo crec que Catalunya no necessita un agravi com el de la llei de Jurisdiccions pera resistir á la una els afronts del centralisme, sinó que per la seva plana voluntat combateria sempre acoblada als seus enemics fins haver obtingut la seva autonomia ab totes les seves conseqüències.

¿Es que no n'hi ha prou ab que se'ns privi tot, com se'ns priva á tots instant, pera encendres de santa indignació y fer un determini definitiu, que hauria d'esser la unió permanent de tots plegats pera vencer á l'enemic comú?

Doncs lo que hem de fer, catalanistes veritables, es treballar sense descans pera imposar el nostre criteri salvador á tots els que temporalment s'han allunyat dels nostres rengles, que l'autonomia de Catalunya es exclusiva obra de les dues coses que segueixen: *amor entre tots els catalans y bona voluntat*.

GAYETÁ PETIT

La llei inquisitorial

Entre les moltes cartes y adhesions que ha rebut la Comissió derogacionista'ns ha cridat l'atenció una d'enviada desde la presó celular y firmada per varis condemnats per la inquisitorial llei. Entre els firmants vegerem els noms dels lerrouxistes Durany y Bellera, Ulled, Costa y Pomés y algun altre.

Trobém molt natural el seu profund desitj de dexar la pressó; y ben sincerament voldriem que si pogués ser avui la seva sortida no's retardés per demà.

Peró en aquets moments per ells dolorosos (y sabem que ho son per propia experiencia), no'ns podem estar de recordarlosi que mentres la llei de jurisdiccions que els ha portat entre reixes, se discutia á n'el Congrés, el seu quefe el molt rradical senyor Lerroux, callava com un mort, y la seva vèrbola fogosa quant se tracta de encerrar incautes, restá muda y no digué *aquesta boca es meua*.

Deixá passar la llei sense la seva protesta; y mes encare, no votá contra d'ella com ho feren tots els demés diputats republicans, regionalistes y fins els carlins y integristes!

Els retreiem aquest fet veritat, perquè vagin jutjant de quin calibre es la democràcia del quefe que ab tant ardor segueixen.

Si'l moviment se demostra caminant, la democràcia's demostra ab fets, y per are els fets'ns diuen que'l Sr. Lerroux es un demócrata verbalista, y un revolucionari de frac, brillants y automovil.

METRALLA per les comarques

Hospitalet de Llobregat, 20 de Mars.—Aquí tenim una porció de societats, cada una ab la seva companyia d'aficionats, pera celebrar funcions de teatre, vetllades literaries, etc. etc.

zon de los que hasta entonces le guerrearon. Felipe nos juzgó de otro modo, quiso tenernos sujetos por distintos medios y lo consiguió, como siempre lo ha conseguido la fuerza cuando es mayor que la resistencia.

Sujeto á Cataluña, es cierto, los catalanes quedaron desarmados; pero al hacer esto derramó á manos llenas una semilla fatal que ha producido abundantes y amarguísimos frutos; y que los produciría aún, si todos los reyes sucesores de Felipe hubieran desplegado el carácter de este, y si al comenzar el siglo presente no hubiera tenido lugar un suceso que en un día hizo olvidar todos los rencores, echó un velo sobre todos los agravios, y convirtió en un solo hombre á todos los habitantes de España.

La guerra de la independencia verificó un cambio afortunado, porque en las grandes crisis el hombre que tiene amor patrio debe sacrificar á este amor todos los odios, todas las rivalidades, todos los recuerdos enojosos.

La guerra apretó los vínculos que unían á todos los españoles; y como despues de ella ha venido otro orden de cosas que ha aunado más y más á los españoles, y ha recordado á los catalanes algunas de sus glorias, antiguas sí, pero no muertas, la semilla que arrojó á nuestro suelo Felipe V no ha fructificado más, ni es ya posible que fructifique.

Pero nos hemos extraviado completamente del propósito nuestro, y para volver á él lo haremos exabrupto, de cual exabrupto nos hemos alejado. Cataluña quedó consternada, los catalanes asombrados, y sin acertar á volver en sí del pasmo que

forzosamente debieron causarles las novedades hechas por Felipe, que por lo magnas é inmotivadas no eran para previstas.

Mas poco á poco, y como quien se despierta y va desvaneciéndose de las tristes imágenes de una pesadilla, los catalanes fueron volviendo en sí, y aunque no sin lágrimas y sin reprimir los gritos de dolor que el corazón enviaba á sus labios, fueron conformándose con su suerte, ya que no les era permitida otra cosa.

Y volviendo á sus ordinarias ocupaciones, abandonado el uso de las armas, y de soldados que todos habían sido, convertidos otra vez en artesanos, comerciantes y marinos, comenzó de nuevo la vida de catalán, esto es, la vida de laboriosidad, de costumbres morigeradas, de hábitos domésticos siempre tenaces, de economía bien entendida y de honradez á toda prueba.

Entonces empieza para Cataluña el novísimo período de su historia, y en él ha representado y representa en la familia española el airoso é importante papel que de justicia le corresponde.

Si antes se habían Cataluña y Barcelona hecho famosas por sus inventos y por su prioridad en tantas cosas como dejamos relatadas, no han desmerecido por cierto en el último período; y siguiendo el orden cronológico, aunque sea con perjuicio de la conexión ó analogía entre los hechos que citamos, vamos á exponer muy sucintamente lo que han verificado los catalanes para conservar el alto puesto que en lo antiguo conquistaron.

Sin apelar á los antiguos estudios ó universidad, ni á otros institutos de enseñanza en que hemos

Res de particular té això y fins me permeto dir que es d'alabar, sobretot quan se fa bé, però si que es d'extranyar que mentres els aficionats trien pera lluir llurs facultats artístiques treballs catalans—suposo jo perquè'l *ceceo*'ls ve ample—les respectives Junes de cada Societat ens esperen cada programa escrit en l'*armoniosa* que dona l'opi, perquè no hi manca mai tot aquell recargament de: *Esta Junta sin omitir gastos ni sacrificio alguno, etc., etc.*

Aquest contrasentit ha sigut algunes voltes origen de discussió y are mateix se n'acaba de fer qüestió ab motiu de celebrar la Societat «Nueva Harmonia» una funció á benefici de les víctimes dels darrers temporals.

A n'aquesta funció hi prenien part els nens de l'Escola del «Foment Autonomista», y algún soci de bon criteri indicá á la Junta que en atenció's fessin els programes en catalá. A tant encertada proposició s'hi oposá la Junta furiosa, alegant, entre altres rahons, l'argument de la costum, y que aquella societat no era política. Tal com sona. Per aquesta Junta l'honorar la nostra parla, l'escriure en l'idioma que enrahenen y pensen es fer política! No n'hi ha més!

Y'ls socis d'aquestes entitats—se'm preguntarà—serán de fora de Catalunya? No senyors. Tots son catalans. Molts se diuen catalanistes y son socis del «Foment Autonomista». — B. Vinyals.

Senyor Portela.

¿Podriem sapiguer per quins set sous encare no ha resolt l'assumpte Lamotte-San José?

¿Quines influències s'oposen, senyor Governador, á la seva resolució definitiva?

Pensi que de no resoldrel aviat el públic creurá que vosté es presoner d'en Lerroux, y francament, per tot un senyor Portela, això resultaria un sarcasme.

L'excabileny Lluís Bertrán ha publicat un follet titulat *El testamento de Ferrer*, que ve á ser una diatriba contra'ls hereus d'en Ferrer y especialment contra la Soletat Vilafraña, que surt de l'esmentat follet com un drap brut.

Per altra part, creiem que'ls conservadors y antiferreristes l'haurán llegit ab gran fruició y sentirán per en Bertrán una dolça simpatia.

Are sols ens cal fer constar que en Bertrán es lerrouxista.

Uns quants joves pertanyents á la «Jovenut Autonomista Radical», que encare no están convenuts de que dintre'l lerrouxisme no's pot tenir criteri propi, han proposat l'expulsió del célebre Ardid del partit.

Peró fillets que han fet! L'amo s'ha enfutismat tant que, arremangantse les potes del davant y agafant el ceptre, ha dit: *me opongo; no lo permito; y... boca abajo todos mis siervos.*

Y com que ell, l'amo, ho ha dit, ja veureu com aquells *jóvenes* callarán, tot dient: *hágase señor tu feudal voluntad.*

Per alguna cosa ó altra son lerrouxistes.

L'Iglesias Ambrosio té ganes d'intervenir en el debat Ferrer.

Segurament será pera contarnos les vegades que s'hagué de mudar els calçotets durant els dies de Juliol que restá amagadet á Casa la Ciutat.

El Progreso, impotent pera contestar ab arguments la campanya de *La Publicidad* basada en la publicació de cartes y documents autèntics firmats pels senyors Lerroux y Emiliá Iglesias, cartes y documents ahont se demostra que aquests subjectes se riuen y burlen d'amagat de les *damas rojas* y dels *niños rebeldes* y ademés que'l *canguelo* s'havia apoderat d'algu d'ells en els dies de Juliol, fins á l'extrem de declarar l'Emiliá Iglesias que'l *moviment s'havia deshonrat* (are d'aquella setmana'n diu la gloriosa), les emprén contra'l senyor Junoy de la manera més canalla que's pugui imaginar. D'arguent cap, com es natural en la gent d'*El Progreso*: insults, infamies y res més.

Y pensar que parlen aixís d'un home aquells que en dies de cobardia li demanaren ab llàgrimes als ulls que intercedis per la seva liberació!

Y en Junoy, accedint gustós, hi va intervenir, y la llibertat d'aquells mateixos que avui'l bescanten no's feu esperar.

Are com á remerciament escupen la seva bilis demunt del qui contribuí de una manera efíca á obrirlos hi les portes de la presó, ahont ploraven com febles femelles.

Ja té rahó'l ditxo: «Fes favor á besties que t'ho pagarán á cosses».

Advertint que hi han besties que son més agráides que certes persones.

A Nantes (Fransa) s'hi ha aixecat novament la guillotina. Aquesta vegada l'executació ha sigut un soldat que fou condemnat pel consell de guerra de Marsella.

L'Alomar y en Rovira y Virgili tenen un nou motiu pera cantarnos novament les excelències de la democràcia ab guillotina y la supremàcia civil ab consells de guerra de la veïna república.

D'El Pats, de Madrid:

«Viva España!», grita Alomar al final de su magno artículo. He aquí un viva que borra todas las sospechas de separatismo, QUE DERRUMBA LA LEY DE JURISDICCIONES...»

Mai hauriem dit que un crit de *Viva España!* hagués tingut tanta virtut.

Carai, senyor Alomar, si arriba á donar

aquest crit més aviat, quanta feina's hauria estalviat!

Del mateix Pats:

L'Arturito Mori, parlant de les jovenuts lliberals, entre altres tonteries diu la següent:

«Me refiero, como bien se comprende, á la juventud liberal, á LA QUE NACE CON DIENTES PROPIOS PARA ROMPER CADENAS.»

Aixó de *romper cadenas* á caixalades no mes se li podia ocorre á n'aquell Mori que va deixar de tindre relacions formals ab una senyoreta pel sol fet de dirse España de primer apellido.

Lo de les aigües.

Ens crida molt l'atenció'l fet de que en Canalejas vulgui ajudarnos pera portar aigües á Barcelona. Aquesta generositat ens escama, sobretot si tenim en compte que l'Estat mai'ns ha ajudat no més que á caure. Are mateix la subvenció de trenta mil duros que'ns havia promés pera la próxima Exposició d'Art, ha quedat reduida á uns set mil. Aixó es un exemple de la seva generositat. No obstant are, tot d'un cop, el Govern per boca del seu president ha dit que'ns vol regalar 25 milions de pessetes, y aixó ho ha dit á una comissió de regidors barcelonins.

Com hem dit abans, ens escama la proposta d'en Canalejas, perquè sabem que'l mateix dia que sortiren els regidors barcelonins cap á Madrid, també hi anaren els senyors Gonzalo Rivas y Sans; y si á tot aixó hi afegim que l'advocat d'aquests senyors es l'exministre lliberal senyor Alba, íntim amic d'en Moret, el protector d'en Lerroux, potser trobareu, llegidors, que la nostra escama no es infundada, doncs tot podria molt ben esser que no s'anés á altre objecte, per part del Govern, que á fer surar el projecte Rivas Sans ab l'excusa de regalarnos 25 milions que serien pagats per anyades (si'ns ne recordavem) com á garantia de les proposicions d'aquells senyors.

Es un assumpte que'l veiem molt fosc y procurarem aclarir-lo.

En el mes de Juny del passat any els nostres regidors gastaren en cotxes la quantitat de 7.798 pessetes.

Els qui més ús ne feren son els de la *Colla de la gana*. Però lo bó del cas es que fins les senyores ó amigues d'aquests usen cotxe á tot drap, que paguem els barcelonins.

Se va complint alló d'en Lerroux: *Un poco de revolución cada día.*

La llàstima es que qui més se'n ressent d'aquesta revolució es la Caixa Municipal.

Ens diuen d'Arenys de Mar, que ha sigut elegit president del Centre Catalanista d'aquella localitat, el nostre estimat amic y conseqüent catalanista En Pere M. Puig.

No cal dir quan ens plau aquesta nova.

La benemèrita Associació Protectora de l'Ensenyansa Catalana, dirigí al periódic *A B C* que's publica á Madrid, una enérgica comunicació pel menyspreu que de la nostra estimada y Nacional parla catalana tingué á be publicar el mentat periódiquet madrileny en una de les seves edicions dedicades als seus analfabets y habituals propagandistes.

Bé per la benemèrita Associació.

Llegim en la premsa diari que'l doctor Martí y Juliá doná'l passat diumenge una conferencia'n el local de la Jovenut Catalanista tractant el tema «Internacionalisme.»

Si la conferencia hagués sigut pública nosaltres ab molt gust hi hauríem assistit ab el doble objecte de escoltar la paraula sempre educadora del Dr. Martí, y ferne al ensems una reserva en aquestes columnes.

No ha pogut ser aixís perquè la conferencia era per invitació.

Llegim en un diari que la qüestió Pujol-Forcada no pot donarse pas com á resolta. Aquesta notícia que nosaltres ja la sabem de dies, ve á rectificar lo que ab motiu de ella digué el nostre *El Poble Catalá*.

En el terror santíssim de la patria hi han els primers recorts de l'infantesa, fada riallera, que sols els petits coneixen. Allí dorm tot un passat el país independent, y allí's transforma un pervindre, la redempció de la rassa pel treball y per l'estudi... Uns han consagrat á la patria la seva jovenut; altres li han donat els esplendors del geni, y altres hi sacrificuen llur vida, deixant-li per llegat una inmensa fortuna: la llibertat y la gloria. Y la patria ¿qué fa per ells? Ella'ls plora, y'ls presenta orgullosos al món, á la posteritat y als seus fills pera etern exemple.

Josep Ribal

CORRESPONDENCIA

R. A. E. (Badalona). Sentim no poder publicar lo que ens haveu enviat. No insertem poesies. Envieu quelcom com en altres temps. Rebeu records de tots, antic amic.

V. S. R. Aquesta vegada no va.

E. B. (Argentina). Sentint, lo mateix li dic.

A. F. (Poble de Lillet). Rebut els sagells, import de la seva suscripció. Lo que varen enviar no es prou correcte, envieu quelcom més.

B. G. (Tàrraga). Rebut en giros 5 ptes. Moltes mercès.

R. P. y A. Arribá tart y are es inoportú.

J. F.: Quant remeti original escrigui en una sola cara del paper. A l'impremta ho volen aixís.

S. E. (Reus). Es defectuós. Mercès.

A. V. (Sant Feliu de Guixols): No'ns agrada prou aquesta vegada.

M. S. y C.: No fa pel nostre periódic y á més l'assumpte no te l'importancia que vosté li dona en la forma en que ho fá.

B. Net. (Mataró): No's cansi en enviar original mentres no dongui noms y adreça.

AVIS D'ADMINISTRACIÓ

Preguem als corresponsals que no ho han fet ja, enviïn á aquesta Administració y á la major brevetat els exemplars que tinguin sobrers pera procedir seguidament al cobro de la liquidació trimestral ahir vensuda.

L'Administrador

Imp. ABADAL-Tallers, 18, Barcelona.

marchado á la par con las ciudades más adelantadas, nos concretaremos, no perdiendo de vista nuestro objeto, á aquello en que hemos sido los primeros.

Prescindiendo de las cátedras de náutica, y dibujo que la Lonja en el última tercio del siglo pasado, y de otras hasta el número de diez y ocho que creó en el primer tercio del siglo actual, cátedras que no ha fundado ninguna corporación de España, ni entonces habia reunido el gobierno en ningún instituto, no podemos menos de hacer constar que entre ellas habia algunas enseñanzas industriales, y que en esto Barcelona y la Junta de Comercio tienen en España la primacia. Al cabo de veinte años de erigidas por la Junta esas enseñanzas, el gobierno comenzó á ocuparse de lo mismo y creó cátedras iguales, porque así lo exigian las necesidades públicas, que Barcelona habia conocido cuatro lustros antes. Y no se diga que esto fué por tratarse de enseñanzas relativas á la industria, lo cual tampoco cercenaria el mérito de la Junta, pues no se limitó á esto, sino que al mismo tiempo fundaba las de lenguas, agricultura, botánica, taquigrafía, arquitectura, bellas artes en general, y otras que pertenecen á estudios y carreras bien diferentes.

Antes que otro pueblo alguno de España estableció Barcelona el servicio de diligencias. El primer coche-diligencia fué del año 1818 y comenzó á viajar desde Barcelona á Reus. A poco tiempo se formó la sociedad de diligencias que principió con el servicio de Barcelona á Valencia, y luego de Valencia á Madrid, de Madrid á Sevilla y á Bayona, de Barcelona á Perpiñán, y así sucesivamente á los puntos mas importantes del reino. En 1827 los socios resi-

que está dentro de ella; y en esa enagenación en masa anduvieron envueltos los países que á costa de grandes sacrificios y de mucha sangre habian conquistado en Italia catalanes y aragoneses, Cataluña quedó consternada, los catalanes asombrados, y sin acertar á volver en sí del pasmo que forzosamente debian causarles tales novedades, que por lo magnas é inmotivadas, no eran para ser previstas.

Sin duda olvidó Felipe que los catalanes que trescientos años antes habian promovido el Parlamento de Caspe para que por vía de justicia se decidiese á quien tocaba la corona de Aragón entre los ocho que la pretendían, vieron con tranquilidad que no era elegido el que ellos querian y el que en su concepto tenía mejor derecho, y sin embargo le juraron, le obedecieron, le amaron y le dieron auxilios para sujetar al conde de Urgel, que era catalan y su predilecto, el cual se habia sublevado contra el monarca elegido.

Sin duda Felipe, que no conocia á los catalanes, no sabia que por mucho que estos hubiesen amado á los príncipes de la casa de Austria, por mucho que le hubiesen guerreado á él juzgando con razón ó sin ella que les asistia mejor derecho, terminada la guerra y jurado Felipe en Cataluña, no habia de encontrar súbditos mas fieles ni más dispuestos á servirle en la tierra propia y en las estrañas. Sin duda desconocia Felipe que la magnanimidad es una arma á que los catalanes no resistimos, y que si don Juan II pudo pasearse tranquilo y seguro por Barcelona en la noche del mismo dia en que entró en ella, no lo debió á las armas, ni al temor que inspiran sino á que esta confianza cautivó el cora-